

כא אב תשע"ט
22/08/2019
מספר מסמך: 740317

**הנדון: הודעת מפע"ר בדבר עדכון תכנית לימודים בהשתלמות לניהול סיכונים לצורך
הכנת תכנית ניהול הבטיחות**

1. מפקח עבודה ראשי מעדכן את תוכנית הלימודים בהשתלמות לניהול סיכונים לצורך הכנת תכנית לניהול הבטיחות בהתאם לדרישה המופיעה בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות) התשע"ג-2013 (להלן – "התקנות").
2. הוראה זאת מבטלת את נוהל "קריטריונים להכרה במוסדות ובמרכזים לביצוע השתלמות בניהול סיכונים לצורך הכנת תכנית ניהול הבטיחות".
3. פירוט תכנית הלימודים:
 - א. תנאי קבלת המעומדים להשתלמות:
 - מועמד להשתלמות יהיה בעל אישור כשירות בתוקף.
 - ב. מבנה תוכנית הלימודים:

חלק 1

מס"ד	חלק	נושא	פירוט הנושא	שעת לימוד
1	התכנסות ופתיחה	התכנסות	✓ הצגת תוכנית לימודים ומבנה ההשתלמות ✓ דגשים והנחיות למהלך ההשתלמות (לרבות דרישות נוכחות, מתכונת הבחינה)	1
2	תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), תשע"ג-2013	היבטים משפטיים בנושא: תוכנית לניהול בטיחות הצגה של מודל ניהול בטיחות קלאסי	✓ התקנה – היבטים משפטיים ✓ רקע וסקירה תמציתית של פרקי התקנה ✓ חלוקת האחריות בין גורמי הניהול בארגון ✓ עקרונות מודל לניהול בטיחות ע"פ תקן ישראלי 45001 תקן לניהול בטיחות	2
3	מבוא לניהול סיכונים	ניהול סיכונים כמרכיב מרכזי בתוכנית ניהול בטיחות	הבהרת המושגים בתקנה: הערכת סיכונים, גורמי סיכון, בקרת סיכונים, סיכון קביל, הכרת היתרונות ומגבלות של מטריצת החלטה להערכת סיכונים. (הצגת תפיסת "הגבינה השוויצרית" של גיימס ריזון).	1

4	הסבר ותרגול על הכלים השונים הבנת היכולות והמגבלות של כל כלי וכיצד להחליט באיזה כלי להשתמש ומתי. יש לבצע הדגמה ותרגול מעשי (התרגולים יתבצעו מעולם הבטיחות בעבודה, כולל כלים מתאימים לאתרי בניה, תעשייה קלה ותהליכית, תשתיות, הולכת גז טבעי, חקלאות, קידוחים ימים ושרותים). הכלים שילמדו הם: HAZOP, HAZID, HAZAN, JSA, PHA, FTA, FMEA	הקניית הכלים המגוונים (איכותיים, כמותיים) הקיימים לצורך ביצוע הערכת סיכונים	ניהול סיכונים - הכלים/השיטות	4
---	---	--	-------------------------------------	---

חלק 2

מס"ד	חלק	נושא	פירוט הנושא	שעות לימוד
1	המשך ניהול סיכונים - הכלים/השיטות	הקניית הכלים המגוונים (איכותיים, כמותיים) הקיימים לצורך ביצוע הערכת סיכונים	הסבר ותרגול על הכלים השונים הבנת היכולות והמגבלות של כל כלי וכיצד להחליט באיזה כלי להשתמש ומתי. יש לבצע הדגמה ותרגול מעשי (התרגולים יתבצעו מעולם הבטיחות בעבודה, כולל כלים מתאימים לאתרי בניה, תעשייה קלה ותהליכית, תשתיות, הולכת גז טבעי, חקלאות, קידוחים ימים ושרותים). הכלים שילמדו הם: HAZOP, HAZID, HAZAN, JSA, PHA, FTA, FMEA	2
2	בקרת סיכונים	בקרת סיכונים, מדרג אמצעי המניעה, וניהול פעולות לביצוע כולל ל"ז ומעקב	✓ שיטות ואמצעים לבקרת סיכונים וקבלת החלטות על אמצעים להפחתת סיכונים (הפחתת הסתברות לתרחיש והפחתת פגיעה צפויה) ✓ ה"היררכיה" - מדרג אמצעי המניעה ✓ שיטות לתיעוד ניהול ומעקב אחר סקרי סיכונים וביצוע בקרת הסיכונים – כולל הערכת סבירות וחומרה "אחרי" מול "לפני"	3
3	מבדקים	עריכת מבדקי בטיחות ובריאות	✓ עריכת מבדקים פנימיים, תכנון וביצוע המבדק, רישום הממצאים, פעולות מתקנות והפקת לקחים. שימוש בתוצאות מבדקים, תכנון מבדקים של גורמי סיכון שונים ✓ עקרונות הפקת לקחים	2

4	הגורם האנושי	מעורבות הגורם האנושי	✓ גורמים פנימיים של העובד התלויים בו אישית, כמו חוסר ניסיון, גיל, אי הבנת המשימה, רצון להרשים, ועוד ✓ העלאת המודעות לסכנות ✓ תרגול והקניית הרגלים נכונים ובטוחים	1
---	--------------	----------------------	--	---

חלק 3

מסד	חלק	נושא	פירוט הנושא	שעות לימוד
1	בנייה	מאפייני ניהול סיכונים בענף הבניה	✓ הכרת גורמי סיכון אופייניים לבניה וניהולם והערכת סיכוני בניה ✓ היערכות להכנסת קבלן עבודות/ כ"א ✓ סיכוני גהות תעסוקתית ✓ אופן ארגון ניהול הבטיחות באתרי בניה ✓ הערכות לשינוי תהליכים והכנסת מכונות וחומרים חדשים. ✓ דגשים בהכנת תוכנית בטיחות לאתר בניה במפעל	3
2	תעשייה	מאפייני ניהול סיכונים בענף בתעשייה ובחקלאות	✓ הכרת גורמי סיכון אופייניים בתעשייה ובחקלאות וניהולם. ✓ אופן ארגון ניהול הבטיחות בתעשייה ובחקלאות ✓ סיכוני גהות תעסוקתית ✓ דגשים בהכנת תוכנית בטיחות בענפים אלו. ✓ הערכות לשינוי תהליכים והכנסת מכונות וחומרים חדשים.	3
3	חזרה	חזרה על כלים /שיטות שנלמדו	הכלים שילמדו הם: HAZOP, HAZID, HAZAN, JSA, PHA, FTA, FMEA	2

חלק 4

מסד	חלק	נושא	פירוט הנושא	שעות לימוד
1	תרגול	תרגול כלים/שיטות שנלמדו ניתוח סיכונים, בקרת סיכונים וכ'	הכיתה תתחלק לקבוצות כל קבוצה תכין תרגיל ניהול סיכונים לפי אחת מהשיטות שנלמדו יש לתרגול את כל השיטות בענפים שונים (בנייה, תעשייה, חקלאות)	4
2		בנית התוכנית ע"פ סעפי התקנה	בניה ותרגול התוכנית בהתאם לתקנה 5	2
3		החזרת תרגילים ומשוב אישי לתלמידים על התרגיל	חניכים יציגו את תוכנית לניהול הבטיחות למתקן/תהליך/מחלקה ספציפית עם פעילויות, לויז לביצוע ומבדק מסכם + משוב, תוך התייחסות לגורמי סיכון משמעותיים	2
4		מבחן מסכם		1

4. הקניית ימי השתלמות:

השתלמות ההכשרה לעיל יוכר כהשתלמות לפי תקנה 3(ב) לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), תשנ"ו-1996 ותזכה בעל אישור כשירות אשר השתתף בה ב-4 ימי השתלמות.

5. מבחנים :

- 5.1 בסיום השתלמות יעברו התלמידים מבחן מסכם, במסגרתו יידרשו התלמידים להפגין את בקיאותם בנושאי הלימוד הקבועים בתוכנית הלימודים, שייכתב, ייערך ויבדק ע"י המוסד הכשרה הקיים את ההשתלמות.
- 5.2 באחריות המוסד ההכשרה לבנות מאגר שאלות הכולל מינימום של 150 שאלות, העוסקות בכל הנושאים בתוכנית הלימודים. מאגר השאלות יוצג לנציג מינהל הבטיחות, לפי דרישתו, בכל עת.
- 5.3 מסיימי ההשתלמות יידרשו לעבור בהצלחה מבחן שיכלול כ-25 שאלות אמריקאיות מתוך המאגר. בכל מועד בחינה, וביחס לכל כיתת נבחנים – יהיו לפחות 3 סוגים של שאלונים הכוללים שאלות שונות.
- 5.4 ציון "עובר" ייחשב כ-70% לפחות.
- 5.5 על מוסד ההכשרה להבטיח את טוהר הבחינות, לקיים השגחה נאותה במהלך הבחינה על התלמידים, לדאוג לביצוע הבחינה באופן המבטיח מניעת העתקה לרבות בדרך של שאלוני בחינה שונים הכוללים הצגת שאלות בסדר שונה תוך ערבוב המסיחים.
- 5.6 תלמיד שנכשל במבחן רשאי לגשת למועד ב' בתוך שישה חודשים ממועד סיום ההשתלמות. נכשל במועד ב' עליו לחזור על ההשתלמות מתחילתו.

6. דגשים:

6.1. שאר הדרישות לקיום השתלמות זאת הן כפי שמופיעות בנוהל לקיום השתלמותם בתחום הבטיחות, הנמצא באתר המינהל.

7. תחילת ההוראה:

01.09.2019

אריק שמילוביץ

מפקח העבודה הראשי

וראש מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית (בפועל)

